

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9_TA(2021)0259

Odpowiedzialność przedsiębiorstw za szkody w środowisku

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za szkody w środowisku (2020/2027(INI))

(2022/C 15/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu ⁽¹⁾ (zwaną dalej dyrektywą w sprawie odpowiedzialności za szkody w środowisku – ELD),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne ⁽²⁾ (zwaną dalej dyrektywą w sprawie przestępstw przeciwko środowisku – ECD),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 14 kwietnia 2016 r. na mocy art. 18 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (COM(2016)0204),
- uwzględniając art. 4 i 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”),
- uwzględniając zmianę dyrektywy 2004/35/WE dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/21/WE z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego ⁽³⁾, dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla ⁽⁴⁾ oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 14 kwietnia 2016 r. zatytułowany „Ocena REFITT dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko” (SWD(2016)0121), towarzyszący sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady zgodnie z art. 18 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
- uwzględniając briefing Biura Analiz Parlamentu Europejskiego (EPRS) z dnia 6 czerwca 2016 r. zatytułowany „The implementation of the Environmental Liability Directive: a survey of the assessment process carried out by the Commission” [Wdrażanie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko: badanie prowadzone przez Komisję procesu oceny],
- uwzględniając badanie Departamentu Tematycznego ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych z 15 maja 2020 r. zatytułowane „Environmental liability of companies” [Odpowiedzialność przedsiębiorstw za środowisko],
- uwzględniając badanie Komisji z maja 2020 r. zatytułowane „Improving financial security in the context of the Environmental Liability Directive” [Poprawa bezpieczeństwa finansowego w kontekście dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko],
- uwzględniając ocenę Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 11 grudnia 2019 r. dotyczącą dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku,
- uwzględniając opracowaną przez EPRS notatkę informacyjną z października 2020 r. zatytułowaną „Environmental liability of companies” [Odpowiedzialność przedsiębiorstw za środowisko]: wybrane możliwe zmiany w dyrektywie ELD],
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 28 października 2020 r. dotyczący oceny dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku (SWD(2020)0259),

⁽¹⁾ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

⁽²⁾ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28.

⁽³⁾ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając konkluzje i zalecenia z marca 2016 r. z działań UE w dziedzinie zwalczania przestępstw przeciwko środowisku (EFFACE),
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie Komisji Rozwoju, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A9-0112/2021),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 191 ust. 1 TFUE polityka Unii w dziedzinie środowiska przyczynia się do osiągnięcia takich celów, jak ochrona zdrowia ludzkiego, ochrona i poprawa jakości środowiska, propagowanie ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, propagowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do poradzenia sobie z regionalnymi lub światowymi problemami w dziedzinie środowiska;
- B. mając na uwadze, że według art. 37 Karty wysoki poziom ochrony środowiska oraz poprawa jakości środowiska muszą być włączane do strategii politycznych Unii oraz gwarantowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- C. mając na uwadze, że skoordynowana strategia UE w dziedzinie środowiska zachęca do współpracy i zapewnia spójność strategii politycznych UE; mając na uwadze, że Europejski Zielony Ład wyznacza ambitny cel osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, który to cel ma zostać zrealizowany za pośrednictwem przekrojowej strategii ochrony zdrowia obywateli przed degradacją i zanieczyszczeniem środowiska, a jednocześnie jest także wezwaniem do sprawiedliwych przemian, które nie pozostawią nikogo bez pomocy;
- D. mając na uwadze, że odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się z należyтым uwzględnianiem przez przedsiębiorstwa ochrony środowiska; mając na uwadze, że odpowiedzialność za szkody wyrządzone w środowisku w zasadniczy sposób przyczynia się do tego, aby europejskie przedsiębiorstwa stały się bardziej zrównoważone w wymiarze długoterminowym; mając na uwadze, że osiągnięcie tego celu jest ściśle powiązane z opracowaniem odpowiednich przepisów dotyczących należytej staranności i rozliczalności społecznej korporacji oraz zrównoważonego ładu korporacyjnego; mając na uwadze, że odpowiedzialność przedsiębiorstw musi stać w zgodzie z prawem krajowym;
- E. mając na uwadze, że szkody wyrządzone w środowisku naturalnym, szkodliwe i niebezpieczne chemikalia oraz zmiana klimatu mogą powodować znaczne zagrożenia dla zdrowia ludzkiego w związku z zanieczyszczeniem powietrza, gleby i wody;
- F. mając na uwadze, że dyrektywa ELD wspólnie z innymi instrumentami i przepisami dotyczącymi odpowiedzialności, zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu państw członkowskich; mając na uwadze, że incydenty, które powodują powstanie zobowiązań wynikających z dyrektywy ELD, mogą jednocześnie pociągnąć za sobą postępowanie karne, cywilne lub administracyjne, co skutkuje brakiem pewności prawa i poczuciem bezpieczeństwa zarówno dla zainteresowanych przedsiębiorstw, jak i potencjalnych ofiar;
- G. mając na uwadze, że – jak wynika ze sprawozdania Komisji z 2016 r. dotyczącego odpowiedzialności za środowisko – niezależnie od korzyści zapewnianych przez dyrektywę ELD pod względem poprawy spójności prawa na szczeblu UE, Unia Europejska nadal ma do czynienia z fragmentacją regulacyjną w tym obszarze oraz brakiem jednolitości pod względem prawnym i praktycznym;
- H. mając na uwadze, że obecne definicje „szkod wyrządzonych środowisku naturalnemu” i „podmiotu gospodarczego” zawarte w dyrektywie ELD były przedmiotem różnych analiz, w których zwrócono uwagę na trudności z ich interpretacją; mając na uwadze, że znaczenie progów szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu jest różnie interpretowane i stosowane, w związku z czym wymaga dalszych wyjaśnień;
- I. mając na uwadze, że rośnie liczba przypadków, w których ofiary zanieczyszczeń powodowanych przez jednostki zależne spółek europejskich działające poza UE starają się wnosić do sądów w UE powództwo przeciwko jednostkom dominującym w sprawie odpowiedzialności za szkody w środowisku;
- J. mając na uwadze, że systemy odpowiedzialności za zanieczyszczenia rozproszone są w prawie UE rozdrobnione;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- K. mając na uwadze, że dyrektywa ELD spowodowała ustalenie „ram odpowiedzialności za środowisko w oparciu o zasadę »zanieczyszczający płaci« w celu zapobiegania i zaradzenia szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu”; mając na uwadze, że dyrektywa ELD uzupełnia główne elementy prawodawstwa UE w dziedzinie ochrony środowiska, z którymi jest bezpośrednio lub pośrednio powiązana, w szczególności dyrektywę siedliskową⁽⁶⁾, dyrektywę ptasią⁽⁷⁾, ramową dyrektywę wodną⁽⁸⁾, dyrektywę ramową w sprawie strategii morskiej⁽⁹⁾ i dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa działalności na obszarach morskich⁽¹⁰⁾;
- L. mając na uwadze, że w sprawozdaniu Komisji z 2016 r. dotyczącym odpowiedzialności za środowisko zalecono wszystkim państwom członkowskim zobowiązanie się do „rejestrowania danych dotyczących incydentów objętych dyrektywą ELD i publikowania ich rejestrów, jeżeli dotychczas tego nie czyniły”⁽¹¹⁾; mając na uwadze, że mimo to tylko siedem państw członkowskich posiada ogólnodostępny rejestr przypadków objętych dyrektywą ELD, podczas gdy cztery inne państwa członkowskie posiadają rejestr niepubliczny; mając na uwadze, że kilka państw członkowskich gromadzi informacje objęte innymi aktami prawnymi UE, ale nie konkretnie dyrektywą ELD, lub posiada rejestry o szerszym lub innym zakresie, a także mając na uwadze, że kilka państw członkowskich gromadzi dane na szczeblu regionalnym; mając na uwadze, że 14 państw członkowskich nie posiada bazy danych o incydentach środowiskowych lub przypadkach objętych dyrektywą ELD; mając na uwadze, że wdrażanie dyrektywy ELD charakteryzuje się znacznym stopniem elastyczności przyznanym państwom członkowskim w oparciu o rozdrobnienie regulacyjne i brak jednorodności zarówno z prawnego, jak i praktycznego punktu widzenia;
- M. mając na uwadze, że wydaje się, iż większość państw członkowskich nie przewiduje w swoim prawodawstwie obowiązkowych instrumentów zabezpieczenia finansowego, ale kilka państw ich wymaga⁽¹²⁾; mając na uwadze, że wydaje się, iż instrumenty te – jeśli je wdrożono – okazały się skuteczne i wykazały potrzebę oceny wprowadzenia obowiązkowego systemu zabezpieczeń finansowych;
- N. mając na uwadze, że chociaż na większości rynków dostępna jest wystarczająca ochrona ubezpieczeniowa, w tym w zakresie uzupełniających i kompensacyjnych środków zaradczych, popyt jest ogólnie niski ze względu na brak zgłaszanych incydentów, nieoptymalne egzekwowanie prawa i wolniejszy rozwój rynków wschodzących⁽¹³⁾; mając na uwadze, że nie stanowi to samo w sobie przeszkody dla wprowadzenia obowiązkowych gwarancji finansowych;
- O. mając na uwadze, że niewypłacalność operatorów będąca wynikiem poważnych awarii nadal stanowi problem w UE; mając na uwadze, że Komisja powinna przeanalizować obecne ramy krajowe i regulacyjne oraz przyjąć zharmonizowane podejście unijne w celu zabezpieczenia podatników przed konsekwencjami niewypłacalności przedsiębiorstwa;
- P. mając na uwadze, że dostępność instrumentów zabezpieczenia finansowego znacznie się poprawiła od czasu przyjęcia dyrektywy ELD;
- Q. mając na uwadze, że dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów⁽¹⁴⁾, która uchyla dyrektywę 2009/22/WE, przyjęto i będzie ona stosowana przez państwa członkowskie od 25 czerwca 2023 r.;
- R. mając na uwadze, że chociaż w niektórych przypadkach członkowie zarządów spółek są świadomi działań wiążących się z wysokim zagrożeniem wyrządzenia szkód środowisku, podejmowane przez nich decyzje pozostają nastawione na zysk, kosztem odpowiedzialnego zachowania i środowiska;
- S. mając na uwadze, że przegląd dyrektywy ELD powinien koniecznie zmierzać do osiągnięcia równowagi między interesem przedsiębiorstw a ochroną środowiska;

⁽⁶⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich (Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66).

⁽¹¹⁾ COM(2016)0204, s. 10.

⁽¹²⁾ Dyrekcja Generalna ds. Środowiska „Outcome of the Specific Contract ‘Support for the REFIT actions for the ELD – phase 2’ [Wynik wspierania konkretnych umów dotyczących działań prowadzonych w ramach programu REFIT na rzecz dyrektywy ELD – etap 2], Komisja Europejska, Bruksela, 2019 r., s. 17.

⁽¹³⁾ REFIT Evaluation of the Environmental Liability Directive [Ocena REFIT dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko], s. 47.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. L 409 z 4.12.2020, s. 1.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- T. mając na uwadze, że w ostatnich latach Parlament Europejski podjął aktywną rolę w forsowaniu systemu odpowiedzialności za środowisko naturalne w odniesieniu do szkód w środowisku lub szkód dla praw człowieka występujących w państwach trzecich, w szczególności przez przyjęcie swojej rezolucji z dnia 25 października 2016 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za poważne naruszenia praw człowieka w państwach trzecich⁽¹⁵⁾;
- U. mając na uwadze, że mandat Komisji powinien zapewniać równe warunki działania w zakresie postanowień dotyczących ochrony środowiska ujmowanych we wszystkich umowach handlowych zawieranych przez UE, jeśli postanowienia te stanowią część umowy;
- V. mając na uwadze, że Europejska Agencja Środowiska bada, w jaki sposób zagrożenia i korzyści środowiskowe są rozłożone w społeczeństwie; mając na uwadze, że porozumienie paryskie z 2015 r. podkreśla znaczenie uwzględniania praw osób wymagających szczególnego traktowania; mając na uwadze, że Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka opublikowało niedawno zasady ramowe dotyczące praw człowieka i środowiska, które wyjaśniają obowiązki państw w zakresie praw człowieka dotyczące czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska; mając ponadto na uwadze, że system odpowiedzialności przedsiębiorstw za naruszenia praw człowieka jest obecnie przedmiotem negocjacji w ONZ;
- W. mając na uwadze, że szkody wyrządzone środowisku naturalnemu oraz przestępstwa przeciwko środowisku mają negatywny wpływ nie tylko na różnorodność biologiczną i klimat, ale także na prawa człowieka i na zdrowie ludzkie; mając na uwadze, że w przeglądzie należy uwzględnić zagrożenia związane z transgranicznym charakterem szkód w środowisku, poważną i zorganizowaną przestępczością i korupcją, jak również zagrożenia dla praw człowieka i środowiska;
- X. mając na uwadze, że zasada 21 Deklaracji sztokholmskiej i zasada 2 deklaracji z Rio uznają suwerenne prawo państw do eksploatacji ich własnych zasobów zgodnie z prowadzoną przez nie polityką dotyczącą środowiska, ale także w równym stopniu odpowiedzialność w celu zagwarantowania, że działalność prowadzona w jurysdykcjach krajowych państw lub pod ich kontrolą nie powoduje szkód w środowisku naturalnym innych państw lub obszarów poza granicami ich jurysdykcji;

Uwagi ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji zmierzające do oceny i wyeliminowania rozbieżności we wdrażaniu dyrektyw ELD i ECD w państwach członkowskich;
2. ubolewa nad faktem, że określone w dyrektywie ELD uprawnienia uznaniowe, brak świadomości i informacji dotyczących dyrektywy ELD, niewystarczające zasoby i niewystarczająca wiedza specjalistyczna oraz słabe mechanizmy zapewniania zgodności i skutecznego zarządzania na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym doprowadziły do niedociągnięć we wdrażaniu, do znacznego zróżnicowania liczby przypadków w poszczególnych państwach członkowskich w odniesieniu do wdrażania dyrektywy ELD i poziomów zgodności oraz do nierównych warunków działania dla operatorów; ubolewa nad faktem, że takie wady mają również wpływ na wdrażanie dyrektywy ECD; w związku z tym jest zdania, że konieczne są dodatkowe starania na rzecz zapewnienia standaryzacji przepisów w UE i zwiększenia społecznego zaufania do skuteczności przepisów UE w celu skuteczniejszego zapobiegania i zarządzania szkodami wyrządzonym środowisku naturalnemu oraz osiągnięcia odpowiedniej równowagi między interesem przedsiębiorstw a ochroną środowiska;
3. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem skupiającego specjalistów odpowiedzialnych za zapewnianie zgodności z przepisami w dziedzinie ochrony środowiska, dokonane w ramach działań następczych do planu działania Komisji z 2018 r.⁽¹⁶⁾ i programu prac na lata 2020–2022 na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem, zatwierdzonego przez Forum w lutym 2020 r.⁽¹⁷⁾;
4. wyraża ubolewanie, że w wielu państwach członkowskich budżety inspektoratów ochrony środowiska pozostawiono na niezmiennym poziomie lub obniżono je z powodu kryzysu finansowego, oraz że nawet duże organy dysponujące znacznymi zasobami mogą napotykać trudności w samodzielnym poszerzaniu wiedzy na temat najlepszych sposobów zapewnienia zgodności; wyraża zatem opinię, że potrzebne jest silniejsze wsparcie na szczeblu UE, na przykład przez dostępne portale informacyjne, powszechnie wykorzystywane sieci (sieci UE dla praktyków), informacje i wytyczne dotyczące najlepszych praktyk, dodatkowe programy szkoleniowe dla sędziów i prawników na temat specyfiki prawa

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 125.

⁽¹⁶⁾ Komunikat Komisji z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie działań UE na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem, COM(2018)0010.

⁽¹⁷⁾ Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem. Zatwierdzony program prac na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem na lata 2020–2022, Komisja Europejska, Bruksela, 2020.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

ochrony środowiska i przestępstw przeciwko środowisku na szczeblu unijnym i krajowym, materiały szkoleniowe i wytyczne dotyczące umiejętności, w koordynacji z krajowymi organami władzy, ponieważ działania te mogłyby zwiększyć presję wywieraną na przedsiębiorstwa będące „czarnymi owcami” i przynieść korzyści przedsiębiorstwom przestrzegającym prawa oraz umożliwiłoby zainteresowanym stronom, podmiotom gospodarczym i społeczeństwu uzyskanie większej świadomości istnienia zasad określonych w dyrektywie ELD oraz ich egzekwowania, i wnoszenie w ten sposób wkładu w lepsze zapobieganie i zaradzanie szkodom w środowisku;

5. ubolewa, że przestępstwa przeciwko środowisku należą do najbardziej dochodowych form transnarodowej działalności przestępczej; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do przeznaczenia odpowiednich zasobów finansowych i kadrowych na zapobieganie przestępstwom przeciwko środowisku, prowadzenie dochodzeń w ich sprawie i ich ściganie, oraz do podnoszenia poziomu wiedzy eksperckiej odnośnych organów, w tym prokuratorów i sędziów, aby skutecznie ścigać te przestępstwa i karać za nie; zachęca państwa członkowskie, by ustanowiły lub wzmocniły na odpowiednich szczeblach – w obrębie swych krajowych organów policji – wyspecjalizowane jednostki odpowiedzialne za prowadzenie dochodzeń w sprawie przestępstw przeciwko środowisku; wzywa ponadto Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by wszystkie państwa członkowskie posiadały odpowiednią procedurę zarządzania kryzysem środowiskowym zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, oraz wzywa państwa członkowskie, by w przypadkach transgranicznych przestępstw przeciwko środowisku zachęcały do korzystania ze wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych i do wymiany informacji, co ułatwi koordynację równoległe prowadzonych dochodzeń i ścigania w kilku państwach członkowskich;

6. uważa, że jedną z wielu przyczyn niedostatecznej harmonizacji dyrektywy ELD jest fakt, iż nie przewidziano standardowej procedury administracyjnej stosowanej w celu powiadomienia właściwych organów o bezpośrednich zagrożeniach prowadzących do wyrządzenia szkód środowisku lub o ich faktycznym wyrządzeniu; w związku z tym ubolewa, że publikowanie takich powiadomień lub informacji o sposobach postępowania w takich przypadkach nie jest obowiązkowe; zwraca uwagę, że w niektórych państwach członkowskich zauważono to ograniczenie w przepisach krajowych i w związku z tym utworzono bazy danych dotyczących powiadomień, incydentów i przypadków; zauważa jednak, że praktyki w poszczególnych państwach członkowskich są bardzo zróżnicowane i raczej ograniczone;

7. zwraca uwagę na konieczność gromadzenia wiarygodnych danych dotyczących incydentów środowiskowych, które prowadzą do zastosowania dyrektywy ELD lub innych instrumentów administracyjnych, cywilnych lub karnych pod nadzorem grupy zadaniowej UE ds. dyrektywy ELD, a właściwe dane udostępnia się publicznie; apeluje, aby Komisja przeprowadziła należytą ocenę sytuacji w celu ustalenia, czy połączenie różnych instrumentów prawnych mogłoby umożliwić odpowiednią reakcję na szkody w środowisku, czy też nadal istnieją poważne luki, którym należy zaradzić; nalega na prawidłowe wdrożenie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, zachęcając państwa członkowskie do rejestrowania danych dotyczących incydentów związanych z dyrektywą ELD, publikowania rejestrów dotyczących dyrektywy ELD oraz gromadzenia danych wymaganych do udokumentowania skutecznego i efektywnego stosowania dyrektywy w ich kraju w celu zwiększenia zaufania do systemu ELD i sprawniejszego wdrażania;

8. podkreśla, że prawie we wszystkich przypadkach objętych dyrektywą ELD operatorzy współpracują z organami administracyjnymi w dążeniu do podjęcia działań zaradczych; zauważa jednak, że średni koszt działań zaradczych wynosi 42 000 EUR⁽¹⁸⁾, ale w kilku istotnych przypadkach koszty były znacząco wyższe; w związku z tym ubolewa, że w tych przypadkach zwrot kosztów był niemożliwy z powodu niewypłacalności operatora – w wyniku tego koszty musiało pokryć państwo, a pośrednio podatnicy, czego należy unikać w przyszłości;

9. odnotowuje, że liczba przedsiębiorstw, wobec których toczą się postępowania w sprawach dotyczących środowiska, jest w państwach członkowskich niewielka, chociaż jest oczywiste, że dochodzi do przestępstw w rozumieniu dyrektywy ELD; zauważa w tym kontekście, że przyczyny tej sytuacji nie zostały jeszcze kompleksowo przeanalizowane ani wyjaśnione przez Komisję ani przez państwa członkowskie;

Zalecenia

10. wzywa do jak najszybszego przeglądu dyrektywy ELD i przekształcenia jej w całkowicie zharmonizowane rozporządzenie; podkreśla jednocześnie potrzebę aktualizacji i dostosowania dyrektywy ELD do innych aktów prawnych UE mających na celu ochronę środowiska, w tym do dyrektywy ECD; podkreśla, że różnice we wdrażaniu i stosowaniu przepisów UE dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu nie zapewniają obecnie równych warunków działania unijnym przedsiębiorstwom, co zakłóca prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego UE; wzywa do zwiększenia wysiłków na rzecz harmonizacji wdrażania dyrektywy ELD w państwach członkowskich;

11. wzywa do aktualizacji dyrektywy ECD w następstwie dogłębnej oceny skutków, w której należy ocenić m.in. zakres dyrektywy przy jednoczesnym uwzględnieniu nowych rodzajów i wzorców przestępstw przeciwko środowisku; podkreśla ponadto potrzebę zapewnienia skutecznego egzekwowania obowiązującego prawodawstwa;

⁽¹⁸⁾ Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, Odpowiedzialność przedsiębiorstw za środowisko, Parlament Europejski, Bruksela, 2020, s. 110.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

12. zwraca uwagę na rosnące zaangażowanie państw członkowskich w działania na rzecz uznania ekobójstwa na szczeblu krajowym i międzynarodowym; zwraca się do Komisji o zbadanie znaczenia ekobójstwa dla prawa i dyplomacji UE;
13. wzywa Komisję do udzielenia dalszych wyjaśnień i wskazówek właściwym organom krajowym i prokuratorom w sprawie kluczowych terminów prawnych zastosowanych w dyrektywie o handlu elektronicznym oraz do opracowania zharmonizowanej klasyfikacji przestępstw przeciwko środowisku;
14. podkreśla znaczącą rolę, jaką w zwiększaniu skuteczności wdrażania dyrektyw odgrywają instrumenty „miękkiego prawa”, takie jak dokumenty programowe w sprawie interpretacji terminów prawnych stosowanych zarówno w dyrektywie ELD, jak i dyrektywie ECD, oceny szkód czy informacji na temat praktyk w zakresie sankcji w państwach członkowskich i ich porównania; podkreśla potrzebę wprowadzenia w państwach członkowskich znacznie bardziej precyzyjnych i rygorystycznych regulacji;
15. jest zdania, że należy zharmonizować zasady egzekwowania oraz utworzyć grupę zadaniową UE ds. dyrektywy ELD składającą się z wysoko wykwalifikowanych ekspertów i urzędników Komisji, w celu wspierania państw członkowskich – na ich wniosek – we wdrażaniu i egzekwowaniu dyrektywy z jednej strony, a także wspierania ofiar szkód wyrządzonych środowisku i doradzania im w zakresie dostępnych możliwości podejmowania działań prawnych na szczeblu UE z drugiej strony (podobnie jak w przypadku systemu SOLVIT);
16. uważa, że zmienione ramy powinny zapewnić skuteczniejsze ogólnounijne gromadzenie danych, wymianę informacji, przejrzystość i wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi, przy wsparciu grupy zadaniowej UE ds. dyrektywy ELD;
17. zaleca, aby przyszła grupa zadaniowa UE ds. dyrektywy ELD wspierała wdrażanie kompleksowego systemu monitorowania zapewniającego właściwym organom skuteczny zestaw narzędzi do monitorowania i egzekwowania zgodności z ustawodawstwem w zakresie ochrony środowiska;
18. wzywa Komisję i państwa członkowskie – wspierane przez grupę zadaniową UE ds. dyrektywy ELD – do ustanowienia systemów ochrony i wsparcia dla ofiar szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu oraz do zapewnienia im pełnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, a także do informacji i odszkodowań; podkreśla rolę organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska w podnoszeniu świadomości i wykrywaniu potencjalnych naruszeń unijnego i krajowego prawa w zakresie ochrony środowiska;
19. wzywa Komisję, aby oceniła skuteczność mechanizmów szybkiego dochodzenia roszczeń w celu zapewnienia szybkiej rekompensaty dla ofiar w przypadkach niewypłacalności, co może prowadzić do dalszych szkód;
20. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie dyrektywy (UE) 2020/1828;
21. uznaje, że rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus jest obecnie poddawane przeglądowi⁽¹⁹⁾; ponownie stwierdza, że rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus umożliwia dostęp do informacji, udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostęp do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, a zatem kontrolę publiczną nad unijnymi aktami prawnymi mającymi wpływ na środowisko; podkreśla, że rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus obejmuje dyrektywę ELD;
22. podkreśla w szczególności rolę obrońców praw człowieka w zakresie środowiska, walczących o prawa i wolności podstawowe, jako że związane są one z korzystaniem z bezpiecznego, zdrowego i zrównoważonego środowiska, oraz zdecydowanie potępia wszelkie formy przemocy, gróźb, prześladowania i zastraszania stosowane wobec nich, również kiedy mają one proceduralnie zaszkodzić ich działaniom służącym pociągnięciu do odpowiedzialności podmiotów dopuszczających się szkód w środowisku; wzywa państwa członkowskie, by zapewniły właściwe i skuteczne dochodzenie w sprawie takich działań oraz ich ściganie;
23. popiera istniejące wymogi dotyczące sprawozdawczości również w kwestiach niefinansowych; zauważa jednak, że sprawozdawczość taka wynikała dotąd z obowiązku prawnego jedynie w przypadku dużych przedsiębiorstw; wzywa Komisję, by podczas zbliżającego się przeglądu dyrektywy w sprawie sprawozdawczości niefinansowej⁽²⁰⁾ położyła nacisk na egzekwowanie tych wymogów sprawozdawczych w przypadku ich niedopełnienia;

⁽¹⁹⁾ Wniosek Komisji z dnia 14 października 2020 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (COM(2020)0642).

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (Dz.U. L 330 z 15.11.2014, s. 1).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

24. uważa, że należy doprecyzować większość definicji zawartych w dyrektywie ELD, zwłaszcza definicje szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu i podmiotu gospodarczego, aby uczynić ją sprawiedliwą i zrozumiałą dla wszystkich właściwych zainteresowanych stron oraz sprostac szybkiemu przyrostowi ilości zanieczyszczeń; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje obecne starania na rzecz opracowania dokumentu porozumienia w sprawie kluczowych definicji i koncepcji zawartych w dyrektywie ELD; wyraża jednak ubolewanie, że Komisja i rządowe grupy ekspertów ds. dyrektywy ELD nie osiągnęły porozumienia co do jej formatu, co oznacza, że dokument porozumienia pozostaje dokumentem opracowanym przez firmę doradcą zatrudnioną przez Komisję w celu wsparcia wdrożenia wieloletniego programu prac na lata 2017–2020 w odniesieniu do dyrektywy ELD;

25. jest zdania, że przegląd dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko należy dostosować do porozumienia klimatycznego z Paryża w celu ochrony interesów zarówno obywateli UE, jak i środowiska; uznaje zasadniczą wartość środowiska i ekosystemów oraz ich prawa do skutecznej ochrony;

26. zauważa, że w prawie UE występuje rozdrobnienie systemów odpowiedzialności za zanieczyszczenia rozproszone; wzywa Komisję do przeprowadzenia badania na temat tego, w jaki sposób zanieczyszczenia rozproszone są uwzględniane w różnych systemach odpowiedzialności UE;

27. podkreśla, że różne interpretacje i stosowanie kryteriów zawartych w załączniku I do dyrektywy ELD, które rozwijają definicję „szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu” zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. a) dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, są jedną z przyczyn niespójnego stosowania dyrektywy; wzywa zatem do bardziej spójnego stosowania oraz zapewnienia dalszych wyjaśnień i wytycznych dotyczących kryteriów, a zatem tego, co stanowi „poważną szkodę” zgodnie z dyrektywą ELD;

28. wzywa Komisję do przeprowadzenia badania z myślą o ocenie, czy rozszerzenie zakresu dyrektywy ELD i działań wymienionych w załączniku III do niej mogłoby ograniczyć krótko- i długoterminowe szkody dla środowiska, zdrowia ludzi i jakości powietrza; ponadto zwraca się do Komisji o ocenę, czy w podejściu opartym na zasadzie ostrożności przyjęto stosowne i skuteczne założenie dotyczące potencjalnie niebezpiecznych zagrożeń lub skutków;

29. wzywa Komisję i Radę do priorytetowego zajęcia się kwestią przestępstw przeciwko środowisku; wzywa Komisję do pełnego wykorzystania art. 83 ust. 2 TFUE oraz do rozważenia przyjęcia ogólnej dyrektywy ramowej w sprawie przestępstw przeciwko środowisku oraz skutecznych i proporcjonalnych kar, określającej, jakie zachowania należy karać, a także charakter naruszeń, rodzaje przestępstw, system naprawy szkód, środki odbudowy i minimalne sankcje, w tym ogólną odpowiedzialność osób prawnych i fizycznych; wzywa Komisję, aby oceniła możliwość włączenia przestępstw przeciwko środowisku do kategorii przestępstw objętych art. 83 ust. 1 TFUE;

30. uważa, że kompleksowe i skuteczne środki prewencji, a także odstraszające i proporcjonalne sankcje karne są ważnymi środkami zniechęcającymi do powodowania szkód w środowisku; wyraża ubolewanie z powodu niskich wskaźników wykrywania przestępstw przeciwko środowisku i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, ścigania ich i skazywania za nie; uważa również, że zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” przedsiębiorstwa powinny ponosić pełne koszty wyrządzanych w środowisku szkód, które same bezpośrednio spowodowały, aby zachęcić je do internalizacji środowiskowych efektów zewnętrznych i unikania ekstermalizacji kosztów;

31. podkreśla, że szkody w środowisku powinny pociągać za sobą odpowiedzialność administracyjną, cywilną i karną przedsiębiorstw, które je spowodowały, zgodnie z zasadą *ne bis in idem*; podkreśla również, że te formy odpowiedzialności współistnieją z innymi systemami odpowiedzialności w prawie gospodarczym, w tym w prawie ochrony konsumentów bądź prawie konkurencji;

32. wyraża zaniepokojenie częstością występowania przestępstw przeciwko środowisku i łącznymi danymi szacunkowymi OECD, Biura NZ ds. Narkotyków i Przystępczości (UNODC), Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) i Interpolu dotyczącymi wartości pieniężnej wszystkich przestępstw przeciwko środowisku, które to dane wskazują, że przestępstwa te stanowią czwartą największą kategorię przestępstw międzynarodowych; uznaje bezpośredni lub pośredni związek między przestępstwami przeciwko środowisku a międzynarodową przystępczością zorganizowaną i korupcją⁽²¹⁾; wzywa Europol do zaktualizowania badania przeprowadzonego w 2015 r.⁽²²⁾ i regularnego dostarczania zaktualizowanych danych; wskazuje, że zamrożenie i konfiskata dochodów z przestępstw, w tym z przestępstw przeciwko środowisku, to środki zwalczania przystępczości zorganizowanej o zasadniczym znaczeniu, a także podkreśla, że istotne jest, by przeznaczać te dochody również na cele społeczne w celu naprawienia szkód i ulepszenia środowiska;

⁽²¹⁾ Zob. sprawozdanie w ramach EFFACE pt. „Organised Crime and Environmental Crime: Analysis of International Legal Instruments” [Przystępczość zorganizowana i przestępstwa przeciwko środowisku: Analiza międzynarodowych instrumentów prawnych] (2015) lub badanie pt. „Transnational environmental crime threatens sustainable development” [Transgraniczne przestępstwa przeciwko środowisku zagrożeniem dla zrównoważonego rozwoju] (2019).

⁽²²⁾ Europol, „Report on Environmental Crime in Europe” [Sprawozdanie na temat przestępstw przeciwko środowisku w Europie], 5 czerwca 2015 r.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

33. wzywa Komisję do zbadania możliwości rozszerzenia mandatu Prokuratury Europejskiej (EPPD) na przestępstwa przeciwko środowisku, gdy zostanie już ona w pełni ustanowiona i będzie w pełni funkcjonowała;
34. wzywa Europol i Eurojust do wzmocnienia działań w zakresie dokumentowania przestępstw przeciwko środowisku, prowadzenia w ich sprawie dochodzeń i ścigania ich; wzywa Komisję, Europol i Eurojust do zapewnienia dalszego wsparcia i bardziej efektywnej i zinstytucjonalizowanej struktury dla istniejących sieci praktyków, transgranicznej współpracy organów ścigania, agencji ochrony środowiska i wyspecjalizowanych prokuratorów, takich jak Europejska Sieć Prokuratorów ds. Przestępczości przeciwko Środowisku (ENPE) i Europejskie Forum Sędziów na rzecz Środowiska;
35. podkreśla znaczenie (e-)szkoleń dla podmiotów zaangażowanych w ściganie przestępstw przeciwko środowisku i wzywa CEPOL do zintensyfikowania szkoleń w tej dziedzinie;
36. podkreśla, jak ważne jest wzmocnienie nieformalnej sieci Europolu mającej na celu zwalczanie przestępstw przeciwko środowisku (ENVICrimeNet) na szczeblu krajowym i unijnym, aby umożliwić prowadzenie niezależnych i skutecznych dochodzeń z myślą o zwalczaniu przestępstw przeciwko środowisku;
37. podkreśla, że unijny system odpowiedzialności za środowisko naturalne musi być zgodny z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju oraz zasadą „nie szkodzić”;
38. wzywa Komisję do wprowadzenia zasad odpowiedzialności pochodnej, tj. odpowiedzialności jednostek dominujących i odpowiedzialności łańcuchowej za szkody wyrządzone zdrowiu ludzkiemu i środowisku⁽²³⁾ oraz do dokonania oceny obecnej sytuacji w zakresie odpowiedzialności jednostek zależnych działających poza UE, w tym ewentualnych ulepszeń w przypadkach szkód w środowisku;
39. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji, że jej wniosek w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw i odpowiedzialności przedsiębiorstw będzie zawierał system odpowiedzialności, i uważa, że aby umożliwić poszkodowanym uzyskanie skutecznego środka prawnego, przedsiębiorstwa powinny zgodnie z prawem krajowym odpowiadać za szkody wyrządzone przez firmy znajdujące się pod ich kontrolą lub za szkody, do których wyrządzenia firmy te przyczyniły się poprzez działania lub zaniechania, jeżeli dopuściły się one naruszenia praw człowieka lub spowodowały szkody w środowisku, chyba że przedsiębiorstwo potrafi udowodnić, że działało z należytą starannością zgodnie ze spoczywającymi na nim obowiązkami w zakresie należytej staranności i podjęło wszelkie uzasadnione środki w celu zapobieżenia takiej szkodzi;
40. jest zdania, że możliwość zastosowania „obrony w oparciu o pozwolenie” i „obrony oparciu o stan wiedzy naukowej i technicznej” zgodnie z dyrektywą ELD należy utrzymać tylko w przypadku, gdy przedsiębiorstwo może udowodnić, że nie mogło wiedzieć o niebezpieczeństwie związanym z jego działalnością (przeniesienie ciężaru dowodu); apeluje zatem, aby w zrewidowanych zasadach dotyczących odpowiedzialności za środowisko ograniczono zakres stosowania „obrony w oparciu o pozwolenie” i „obrony oparciu o stan wiedzy naukowej i technicznej”, tak by stały się bardziej skuteczne, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”;
41. wzywa Komisję, aby rozważyła możliwość dostosowania dyrektywy ELD do przepisów dotyczących odpowiedzialności cywilnej zarządów spółek w przypadkach, w których można ustalić związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem rady zarządzającej a zaistnieniem szkody w środowisku zdefiniowanej w dyrektywie ELD, m.in. w przypadku, gdy taka szkoda wynika z powodujących zanieczyszczenie działań prowadzonych w celu maksymalizacji zysków spółki i zwiększenia premii jej członków⁽²⁴⁾;
42. podkreśla, że koszt szkód wyrządzanych środowisku ponoszony przez podatników i odpowiedzialne podmioty można znacznie ograniczyć przy wykorzystaniu instrumentów zabezpieczenia finansowego; odnotowuje jednak, że dyrektywa ELD nie przewiduje obowiązkowego systemu zabezpieczenia finansowego;
43. zwraca się do Komisji, aby oceniła wprowadzenie obowiązkowego systemu zabezpieczeń finansowych (obejmującego ubezpieczenie, gwarancje bankowe, wspólne zasoby przedsiębiorstw, papiery wartościowe i obligacje lub środki finansowe), których maksymalny próg byłby wyznaczany w zależności od przypadku, aby uniknąć konieczności ponoszenia przez podatników kosztów zaradzenia szkodom wyrządzanym środowisku; ponadto zwraca się do Komisji z wnioskiem o opracowanie zharmonizowanej unijnej metodyki obliczania maksymalnego progu odpowiedzialności, z uwzględnieniem rodzaju działalności i skutków dla środowiska; podkreśla potrzebę zapewnienia, aby możliwe było uzyskanie rekompensaty, nawet w przypadku niewypłacalności odpowiedzialnego podmiotu gospodarczego;
44. zwraca się do Komisji o opracowanie analizy dotyczącej wprowadzenia systemu rekompensat finansowych w ramach dyrektywy ELD na szczeblu unijnym lub krajowym w przypadkach, w których dostępne środki zaradcze są niewystarczające z uwagi na rozmiar szkody; podkreśla, że odnośne dyskusje powinny dotyczyć m.in. możliwych sposobów ilościowego określania szkód w środowisku;

⁽²³⁾ Zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 września 2009 r. w sprawie Akzo Nobel NV i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, C-97/08 B, ECLI:EU:C:2009:536.

⁽²⁴⁾ Np. afera „dieselgate” i sprawa dyrektora generalnego przedsiębiorstwa Volkswagen.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

45. uważa, że jeżeli weźmie się pod uwagę, iż celem dyrektywy ELD jest zapobieganie i zaradzanie szkodom wyrządzonym środowisku, przyszłe rozporządzenie (rozporządzenie w sprawie odpowiedzialności za środowisko) powinno mieć zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw, które prowadzą działalność w UE, niezależnie od tego, gdzie zostały zarejestrowane lub gdzie mają siedzibę; uważa także, że sprostanie potrzebom przedsiębiorstw w gospodarce światowej wymaga całościowego podejścia i wzajemności; uważa również, że zakres stosowania przyszłego rozporządzenia należy rozszerzyć na wszystkie podmioty otrzymujące środki z funduszy europejskich, krajowych lub regionalnych, które wyrządziły lub mogą wyrządzić szkody środowisku w ramach prowadzonej działalności;

46. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że coraz więcej unijnych przedsiębiorstw dąży do osiągnięcia celu, jakim jest zrównoważone tworzenie wartości, oraz wzywa wszystkie przedsiębiorstwa, by realizowały podejście składające się z trzech elementów;

47. uznaje, że przejście na bardziej zrównoważone i przyjazniejsze dla środowiska metody produkcji może być czasochłonne i kosztowne dla przedsiębiorstw, oraz wskazuje na znaczenie pewności prawa i bezpieczeństwa planowania dla odnośnych przedsiębiorstw;

48. stwierdza, że Unia powinna promować wysoki poziom ochrony środowiska na własnym terytorium i dołożyć wszelkich starań w celu zapobiegania szkodom w środowisku wyrządzanym w państwach trzecich przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w państwach członkowskich UE; przypomina również, że nie istnieje unijny instrument prawny, który przewidywałby możliwość ścigania przedsiębiorstw europejskich za granicą za przestępstwa przeciwko środowisku bądź działania powodujące szkody w środowisku; wzywa UE, aby zachęcała spółki dominujące do zrównoważonego i odpowiedzialnego podejścia do współpracy z państwami trzecimi, zgodnego z międzynarodowymi normami w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska oraz do powstrzymania się od podejmowania strategii inwestycyjnych, które prowadzą bezpośrednio do niebezpiecznych wyników; nakłania Komisję, by utworzyła zachęty dla przedsiębiorstw, które dobrowolnie podejmują działania na rzecz zrównoważoności wykraczające poza określone w przepisach normy ochrony środowiska i różnorodności biologicznej oraz by dokonała ewaluacji tych działań, aby ostatecznie opracować najlepsze praktyki i udostępnić je jako przykład do naśladowania;

49. wzywa Komisję, aby zapewniła pełne wdrożenie i egzekwowanie postanowień dotyczących różnorodności biologicznej zawartych we wszystkich umowach handlowych, w tym za pośrednictwem swojego głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych; uważa, że Komisja powinna lepiej ocenić wpływ umów handlowych na różnorodność biologiczną, w tym w tym w stosownych przypadkach podjąć działania następcze w celu udoskonalenia przepisów dotyczących różnorodności biologicznej w istniejących i przyszłych umowach;

50. wzywa Komisję do utrzymania równych warunków działania w zakresie postanowień dotyczących ochrony środowiska ujmowanych we wszystkich umowach handlowych zawieranych przez UE, jeśli postanowienia te stanowią część umowy;

51. jest zdania, że w uprzednio zdefiniowanym przypadku wyjątkowo rozległego zanieczyszczenia zarządzenie problemowi wymaga zastosowania nie tylko instrumentów odpowiedzialności za środowisko, ale także licznych innych instrumentów, w tym środków administracyjnych, kar finansowych, a w niektórych przypadkach postępowania karnego;

52. wzywa Komisję do zapewnienia stosowania sankcji ustanowionych na mocy dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku;

53. wzywa w związku z tym Komisję do dopilnowania, aby odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku i zaradzania im uwzględniano w umowach w sprawie zamówienia publicznego i przy przyznawaniu środków publicznych;

54. wzywa Komisję do niezwłocznego przedstawienia wniosku w sprawie kontroli środowiskowych na szczeblu UE, zgodnie z propozycją wysuniętą przez Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem w ramach działania dziewiątego w programie prac Forum, ale jest zdania, że zalecenie ustanowienia minimalnych kryteriów dla kontroli środowiskowych nie jest wystarczające;

55. wzywa Komisję, by wspierała działania na rzecz walki z przestępstwami przeciwko środowisku podejmowane przez UE, jej państwa członkowskie i społeczność międzynarodową; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by podnosiły świadomość i propagowały rozwiązania na forach międzynarodowych;

56. sugeruje, aby zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 kwietnia 2001 r.⁽²⁵⁾, w którym szczegółowo wyjaśniono sposób przeprowadzania kontroli środowiskowych, zostało w razie potrzeby uaktualnione i przetransponowane w formie wiążącego dokumentu lub rozporządzenia;

⁽²⁵⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. przewidujące minimalne kryteria kontroli w zakresie ochrony środowiska w państwach członkowskich (Dz.U. L 118 z 27.4.2001, s. 41).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

57. wzywa Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich do większego skupienia się na kwestiach związanych z dorobkiem prawnym w dziedzinie środowiska;

58. uważa, że przedsiębiorstwa skazane za przestępstwa przeciwko środowisku nie powinny mieć możliwości korzystania ze środków przewidzianych dla podmiotów rejestrujących się w rejestrze służącym przejrzystości przez odpowiedni, ale ograniczony czas; proponuje, by w tym celu dokonać przeglądu zakresu rejestru służącego przejrzystości i kodeksu postępowania objętych nim podmiotów, aby uwzględnić przepisy w sprawie tymczasowego usunięcia przedsiębiorstw skazanych za przestępstwa przeciwko środowisku;

59. podkreśla, że traktowanie jako poufnych informacji na temat skutków działalności przemysłowej, w połączeniu z trudnościami związanymi z monitorowaniem i identyfikacją takich praktyk jak nielegalne zrzuty substancji lub odpadów do morza, odgazowywanie i wylwanie oleju, może powodować wzrost liczby naruszeń prawa związanych z zanieczyszczeniem wód; podkreśla w związku z tym, że państwa członkowskie muszą upubliczniać odpowiednie informacje, aby ułatwić ocenę ewentualnego związku przyczynowego między działalnością przemysłową a szkodą w środowisku;

60. popiera apel ONZ o ogólnoświatowe uznanie prawa do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska na szczęblu tej organizacji;

61. przypomina, że globalny wzrost przestępczości przeciwko środowisku stanowi rosnące zagrożenie dla realizacji Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz że bezpieczeństwo żywnościowe, zdrowotne i gospodarcze mieszkańców krajów rozwijających się jest bezpośrednio zależne od środowiska; ubolewa nad faktem, że degradacja różnorodności biologicznej spowodowana przestępczością przeciwko środowisku i wynikającą z niej utratą zasobów zwiększa ich podatność na zagrożenia;

62. apeluje o większe wsparcie władz lokalnych i rządów krajów rozwijających się w harmonizowaniu krajowych przepisów i polityk z międzynarodowymi normami środowiskowymi; podkreśla potrzebę wspierania społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów lokalnych w państwach trzecich i krajach rozwijających się, aby pociągnąć organy rządowe do odpowiedzialności za tolerowane lub aprobowane przez państwo szkody w środowisku wyrządzone przez przedsiębiorstwa prywatne i państwowe;

o

o o

63. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.
